

Kopia
Enligt förteckning
sista sidan

Riksantikvarieämbetet
Statens historiska musei
Ink. 1997-04-24
Dnr.....

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten
S:ta Gertrud 5, Norra Kyrkogatan 11 i Visby,
Gotland

Länsstyrelsen i Gotlands län

97-03-20

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

BESLUT

Visby innerstads stadsplanestruktur och bebyggelse utgör ett unikt exempel på hur två ekonomiska expansionsperioder, hansatiden och 1700-talets andra hälft, avspeglas i en välbevarad stadskärna. Den sammanfattade bebyggelsemiljön, speglade gångna tiders byggnadsskick, gör innerstaden till ett synnerligen märkligt bebyggelseområde.

Fastigheten S:ta Gertrud 5 med sitt bostadshus från 1700-talet samt uthus ingår som en välbevarad del av bebyggelsemiljön i innerstadens norra del.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta bostadshuset (1) och uthuset (2) samt den tillhörande tomten enligt bifogade karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Byggnaden är uppförd i skiftesverksteknik, ett så kallat bulhus. Huset har senare reveterats men riändarna sticker ut utanför putsen och skvallrar om husets konstruktion. Putsen är nu en spritsputs. Taket är lagt med enkupigt tegel.

Åt gården finns ett mindre bakbygge i trä klätt med papp. Bakbygget är ej inrett utan används som förrådsutrymme.

Fönstren har bevarade 1700-tals beslag och fönsterluckorna har en profilering som tidigare var vanlig på de mindre husen i Visby.

Huset är till planen en variation av den så kallade gotiska enkelstugan. Eldstaden är här förlagd till husets

mitt och är en s k centraleldstad. I bottenvåningen finns en liten förstuga, kök samt två rum. I köket finns spishäll med murad kåpa.

Innerdörrarna har profileringar av en typ vanlig i Visby under 1700-talet och har kvar 1700-talsbeslag med dörrklinkor.

Två kakelugnar finns varav den ena är nedplockad (delar förvaras i uthuset). Till vinden finns en nedfällbar trappa från köket. Förutom kallvind finns där ett inrett vindsrum.

Källaren är uppförd i kalksten där en gammal öppen spis med stenhäll finns kvar.

Vatten finns indraget men huset saknar moderniteter som wc, bad och kylskåp. Källaren nyttjas för matförvaring och utedass finns i ett uthus på gården.

Uthuset är uppfört i trä med krysspröjsade fönster och papptak.

Av husets konstruktion och bevarade inredningsdetaljer att döma antas att huset är uppfört kring 1700-talets mitt. Huset är synnerligen välbevarat.

Intill huset åt norr finns en rännsten som möjligen kan ha samband med den s k blekdamm som enligt uppgift skall ha funnits här under slutet av 1600-talet.

Trädgården avgränsas åt Norra Kyrkogatan av staket och intill huset växer ett stort valnötsträd sannolikt planterat i slutet av 1800-talet. Belägg för att trädgården varit bebyggd finns inte.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna 1 och 2 får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Ändring får heller inte ske vad avser den exteriöra utformningen såsom takmaterial, fönster med beslagning, fönsterluckor och dörrar. Bakbyggets tak- och fasadmateriäl får inte förändras.
2. Inga förändringar får ske vad gäller murverk i eller till källaren eller i bostadshusets stomme.
3. Bostadshusets planlösning får inte ändras. Ingrepp i eller ändring av fast inredning såsom dör-

rar och dörrfoder, fönster och fönsteromfattningar, äldre golvmaterial, lister och kakelugnar får ej ske.

3. Byggnaderna skall underhållas så de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaden anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

4. Den tillhörande tomt, som på bilagd karta avgränsats med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas. Tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar skall ske. Därför är även mindre exteriöra förändringar av markbeläggning, staket och port, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, lampor mm tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare föreslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

Förberedande handläggning har utförts av byggnadsantikvarie Elisabeth Sundström.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

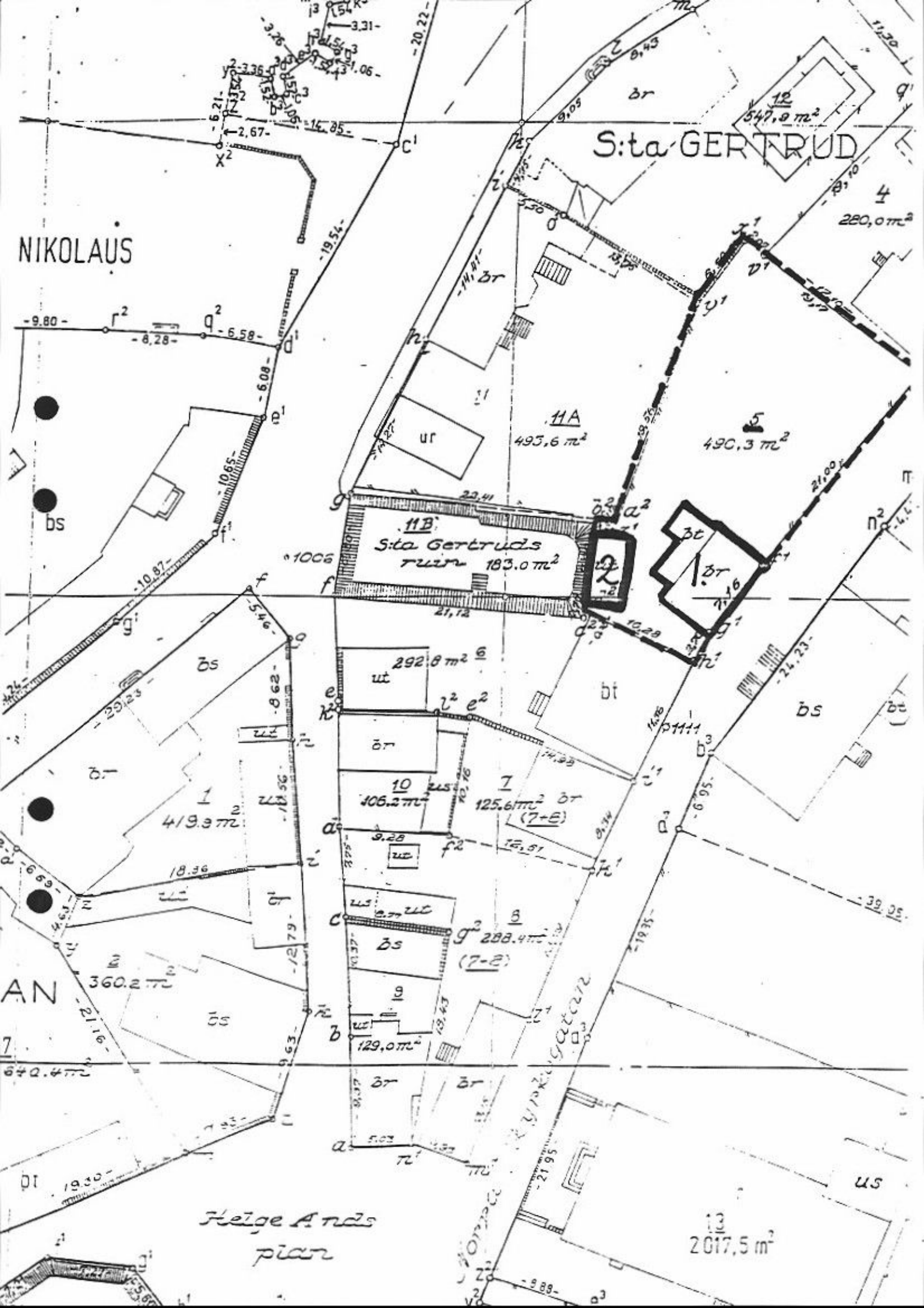

Marita Jonsson

Kopia
RAÅ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÅ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands Fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien

NIKOLAUS

S:ta GERTRUD

Heige And's piaz

13
2017,5 m²

11B
S:ta Gertruds
tur 183.0 m²

11A
495.6 m²

5
490.3 m²

12
547.9 m²

1
419.3 m²

10
106.2 m²

7
125.6 m²
(7+E)

8
288.4 m²
(7-E)

9
129.0 m²

4
280.0 m²

01
1930-

us